

Rasspecifik avelsstrategi RAS för **Slovensky Kopov**

Innehåll

Inledning	4
Generellt om rasen	4
Rasens historia, bakgrund och utveckling	4
Övergripande avelsmål för rasen	6
Rasens population/avelsstruktur (SKK/Avelsdata).....	6
SKKs utlåtande över tidigare utgåva av RAS.....	6
Nulägesbeskrivning.....	6
Populationsstorlek, registreringsciffror	6
Genomsnittlig kullstorlek	7
Inavelstrend (inavelsökning), fördelning parningar	8
Användning av avelsdjur, ålder första valpkull, avkommor per avelsdjur, barn-barn	9
Avkommor per avelsdjur	9
Import av material från andra länder	12
Mål.....	13
Kortsiktiga och långsiktiga mål	13
Strategier	13
Prioriteringar och strategier för att nå målen	13
Kopovklubbens rekommendationer till uppfödare.....	13
Hälsa	13
SKKs utlåtande över tidigare utgåva av RAS.....	13
Kopovklubbens kommentar	14
Nulägesbeskrivning.....	14
Hälsoenkät för Slovensky Kopov, 2018	14
Hälsoläget för HD och ED	15
Mål.....	17
Strategier	18
Kopovklubbens rekommendationer till uppfödare.....	18
Mentalitet och bruksegenskaper	18

Nulägesbeskrivning.....	18
Jaktprov och hägntester	18
RR prov	19
BPH	20
Mentalitet och bruksegenskaper i förhållande till rasstandarderna.....	21
Mål.....	22
Strategier	22
Kopovklubbens prioriteringar och strategier för att nå målen:	22
Kopovklubbens rekommendationer till uppfödare.....	23
Exteriör	23
SKKs utlåtande över tidigare utgåva av RAS.....	23
Nulägesbeskrivning.....	23
Mål.....	24
Kortsiktiga mål:.....	24
Långsiktiga mål:	24
Strategier	25
Kopovklubbens prioriteringar och strategier för att nå målen	25
Kopovklubbens rekommendationer till uppfödare.....	25
Summering (sammanfattning).....	25
Prioritering av viktiga kortsiktiga och långsiktiga mål	25
Kopovklubbens rekommendationer till uppfödare vid valet av avelsdjur.....	26
Källhänvisningar.....	26

Inledning

Denna utgåva av RAS har utarbetats av Svenska Slovensky Kopovklubbens styrelse under hösten och vintern 2018. Uppfödare av rasen har erbjudits att medverka i arbetet som granskare.

Generellt om rasen

Slovensky kopov kan översättas till slovakisk stövare och är en mycket gammal ras som anses vara den slovakiska nationalrasen. Ursprunget till den är nära sammanlänkat med andra svart- och tantecknade mellaneuropeiska stövare. Den är avlad med tanke på vildsvinsjakt sedan hundra år tillbaka, och är även en mycket god eftersökshund. Utvecklingen började när jägare sökte en tålig hund som skulle kunna utföra tufft arbete i besvärlig och bergig terräng. Rasen blev erkänd i mitten av 1900-talet men har inte uppmärksammats internationellt förrän de senaste tjugo åren.

Kopoven är en utpräglad jakthund som med stort mod och hög intensitet ska kunna driva vildsvin under långa jakter i krävande terräng. En kopov ska utmärka sig för att i flera timmar uthålligt och under skallgivning kunna följa ett färskt spår eller doft av vildsvin. Rastypiska egenskaper är energiskt temperament, mod, arbetsvilja och uthållighet. Kopoven är mycket social, lättlärd, lojal och tillgiven och fungerar därför bra även i en familj. Unga individer kan vara hetsiga, egensinniga och fräcka och behöver därför en erfaren ägare med fast hand. Den vuxna hunden kännetecknas av välutvecklade och skarpa sinnen, gott väderkorn och hög tålighet.

Rasens historia, bakgrund och utveckling

Kopovens historia är ganska oklar. De första gångerna "Kopovrasen" omnämns skriftligen är på 1700 och 1800-talet där man förbjuder den att paras med andra raser.

Från början såg man enbart till de jaktliga egenskaperna i aveln. Kopoven skulle driva med skall och hålla på i timmar. Man brydde sig inte om storlek eller färg och teckning på hunden. I likhet med andra raser varierade kopoven mycket. Ursprungligen låg mankhöjdens variation mellan 40 och 65 cm.

Slovensky Kopov härstammar från de bergiga områdena i Slovakien. Här har dessa hundar länge använts för jakt. De var även pålitliga vakthundar. Kopoven var hunden för den enkla människan. De mer bemedlade förde dock rasen vidare till Tyskland. Ursprunget till rasen är dock fortfarande höljt i dunkel, men man vet med säkerhet att en av de tidigaste av typen härstammar från Keltenbracken.

Kring 1915 inleddes avelsarbetet. Entusiasterna började enas om hur rasen skulle se ut gällande hårlag, färg och teckning. Mankhöjden fastställdes först senare, när det förordades att högbenta hundar inte fick hetsa/driva vilt på ett oetiskt sett.

1936 hölls den första avelsutställningen för Slovensky Kopov i staden Banska Bystrica för att hitta ett antal avelsdjur att börja med. 1940 började det verkliga avelsarbetet. Det var de entusiastiska uppfödarna i centrala Slovakien och i Spis-regionen som såg till att rasen utvecklades, i och med att den Slovakiska rasavelsboken "Slowakische Rassenzuchtbuch" grundlades. Strax därefter hade rasstandarderna för Slovensky Kopov utarbetats. 1963 erkändes Slovensky Kopov av FCI som en egen ras. Den ursprungliga avelsbasen av Slovensky Kopov innehöll 26 hundar, 14 hanar och 12 tikar.

Slovensky Kopov finns, förutom i Sverige, vad känt är representerad i Tyskland, Tjeckien, Slovakien, Italien, Frankrike, Polen, Bosnien, Kroatien samt Sydafrika och Kanada.

Slovensky Kopov i Sverige

De första Slovensky Kopov importerades till Sverige från Slovakien under 2002, 4 tikar och 1 hane. Tikarna blev parade under den tid de satt i karantän i Danmark. Resultatet blev att 27 valpar föddes i Sverige. Under 2003 importerades det ytterligare 4 hundar, 2 hundar från Slovakien och 2 st. från Tyskland.

De hundar som importerades till Sverige var:

Blesk	Hane
Odra Vlci Potok	Tik
Asta	Tik
Juta	Tik
Beka spod Rosniarok	Tik
Ren Krssákov Dvor	Hane
Jela Z Grznárky	Tik
Filia Venandi	Tik
Arack Vom Lehmrott	Hane

År 2002 grundades Svenska Slovensky Kopovklubben (SSKK). SSKK blev då ansluten som "Avtalsansluten rasklubb" till SKK. Numera ingår SSKK i Specialklubben för drivande vildsvinshundar.

Rasklubbens uppgift är att:

- Väcka intresse för och främja aveln av mentalt och fysiskt sunda, bruksmässigt, jaktligt och exteriört fullgoda rasrena hundar.
- Bevara och utveckla rasens specifika egenskaper och verka för utveckling av träning och injagning, och praktiskt bruk av denna.

- Informera och sprida kunskap om rasens beteende, dess fostran, utbildning och vård.
- Bevaka och arbeta med frågor som har ett rasset specifikt intresse för hundägaren och hundägandet.
- Skapa och vidmakthålla goda relationer mellan omvärlden och hundägaren och hundägandet.

2004 ansökte SSKK om inträde i den internationella föreningen för Slovensky Kopov (IVZSSB) och vi blev invalda i november 2004. Denna Förening lades ner 2008/2009 av anledningar vi i Sverige inte styr över. Men samarbetet mellan länderna återupptogs 2018 på den slovakiska rasklubbens initiativ.

Övergripande avelsmål för rasen

Kopoven utmärker sig för att vara en utpräglad jakthund som kan driva vildsvin med stor uthållighet under långa jakter. För detta krävs en frisk ras med en sund exteriör och en stor portion mod och jaktlust. De övergripande avelsmålen för rasen är att behålla och förstärka dessa rastypiska egenskaper som drivande vildsvinshund.

För att uppnå detta har Svenska Slovensky Kopovklubben i detta dokument utarbetat ett antal rekommendationer och riktlinjer för att hjälpa uppfödare välja sina avelsdjur.

Rasens population/avelsstruktur (SKK/Avelsdata)

SKKs utlåtande över tidigare utgåva av RAS

Arbetet är korrekt förankrat i klubben och är väl genomarbetat med riktiga prioriteringar.

Problemen med avel i den lilla svenska populationen är man medveten om och är införstådd med att man är beroende av internationellt samarbete. Det hade varit intressant att veta mer om hur stora populationerna är i andra länder och hur släktskapsförhållandena ser ut.

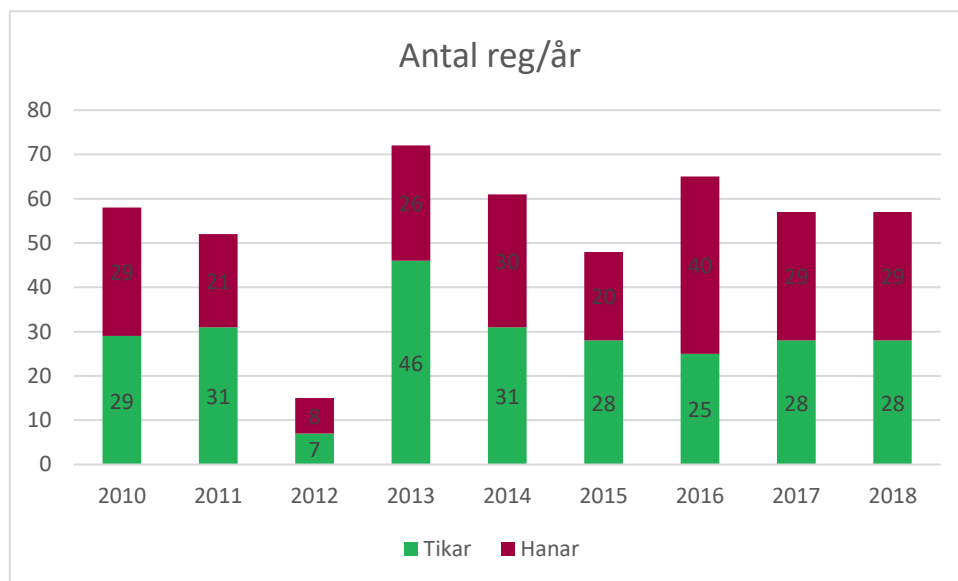
Nulägesbeskrivning

Populationsstorlek, registreringsiffror

Antalet registrerade hundar i Sverige har under de senaste åren legat mellan ca 50 – 70 individer. Av dessa har antalet importerade djur legat kring ett tiotal per år, undantag för 2017 då det endast var sex registrerade individer.

Totalt fanns det enligt jordbruksverkets siffror 520 st Slovensky kopov i Sverige vid slutet av 2017. Av dessa är ett 60-tal registrerade 2005 eller tidigare och det är troligt att många av dem inte är i livet fortfarande. Därför är en trolig uppskattning att det finns strax under 500 kopov i Sverige i dagsläget. Detta kan jämföras med ca 2500 st i Slovakien och 1800 st i Tyskland.

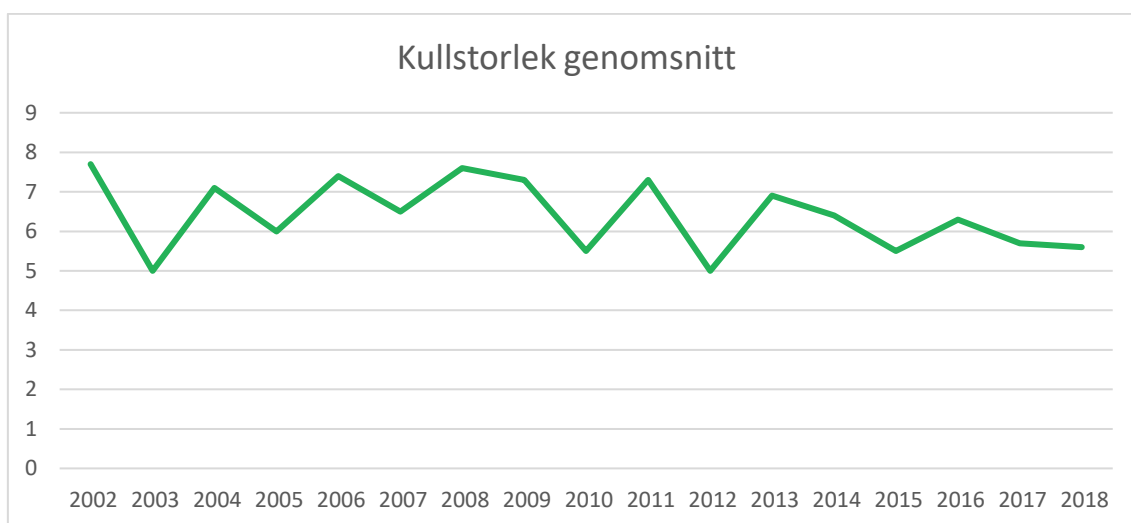
Registreringar inklusive importen 2010–2018

Klubben upplever att det finns ett intresse för rasen och en efterfrågan av valpar. Det har varit ett lågt antal kullar per år som uppfyller klubbens avelsrekommendationer. 2015 var det en kull, 2017 och 2018 två kullar per år. Det i sin tur innebär att efterfrågan av avelsrekommenderade kullar riskerar att innefatta långa väntetider. Det kan leda till att enskilda valpköpare väljer att köpa hund från kullar där meritering och hälsostatus inte är i enlighet med klubbens rekommendationer, vilket inte är gynnsamt för rasens vidare avelsarbete.

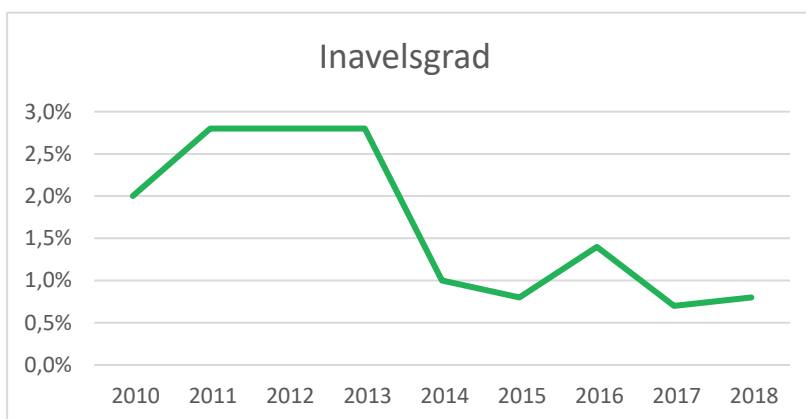
Genomsnittlig kullstorlek

Den genomsnittliga kullstorleken ligger stabilt kring 5,5 – 7,3 valpar per kull.

Inavelstrend (inavelsökning), fördelning parningar

Rasens genomsnittliga inavelsgrad beräknat över fem generationer är fortsatt låg och har minskat de senaste åren.

Inavelsgraden hos rasen får därför bedömas som relativt låg, men undantag har förekommit. Enligt SSKK har avelsrekommendationerna medgett en inavelsgrad i varje enskild kull upp till 6,25 % i enlighet med rekommendationer från SKK. Det är en hög siffra. Bakgrunden till siffran 6.25 % är att man i andra länder såsom Slovakien med flera har använt linjeavel i hög utsträckning. En hög procentsats för rekommendation är en möjlighet vid eventuellt behov av att förstärka bra linjer och gener med så kallad linjeavel. Utifrån ovanstående statistik upplever inte klubben sig ha några problem med inavelsgrad utan ser en god genetisk spridning. Enskild planerad parning med låg inavelsgrad kan ändå vara olämplig av olika anledningar.

Fördelning parning (genomsnittlig inavelsgrad fördelad på kullar)

Fördelning parningar i %	Kullar födda									
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	
Upp t.o.m. 6,25%	11	5	3	8	8	8	7	9	7	
6,26% - 12,49%	0	1	0	1	0	0	0	0	0	

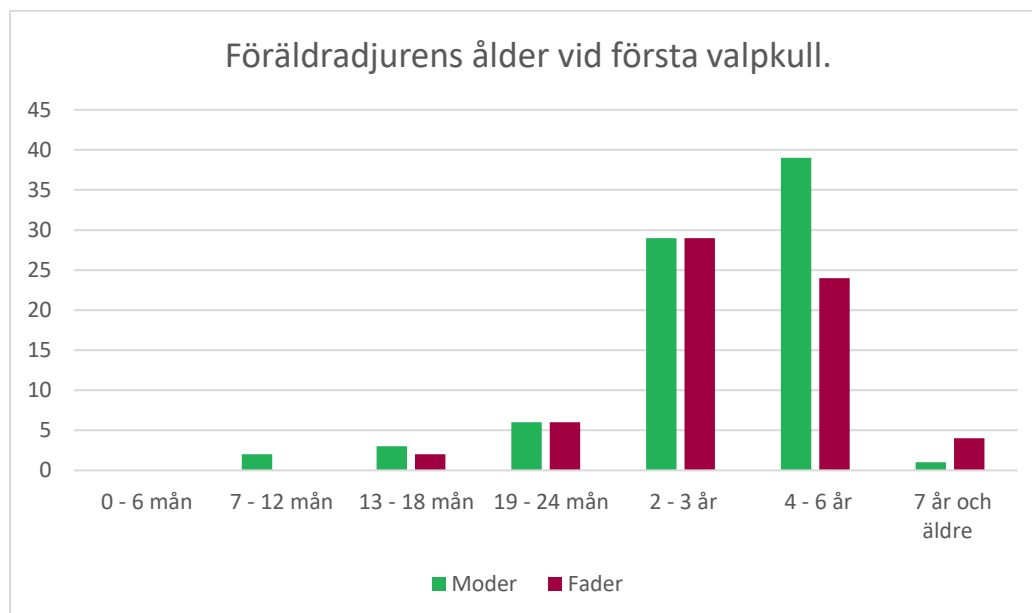
12,5% - 24,99%	0	0	0	0	0	0	0	0	0
25% -	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Användning av avelsdjur, ålder första valpkull, avkommor per avelsdjur, barn-barn

Användning av avelsdjur

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Totalt
Kullar	3	2	7	9	9	6	10	3	11	6	3	9	8	8	7	9	7	117
Tikar	<u>3</u>	<u>2</u>	<u>7</u>	<u>9</u>	<u>9</u>	<u>6</u>	<u>10</u>	<u>3</u>	<u>11</u>	<u>6</u>	<u>3</u>	<u>8</u>	<u>8</u>	<u>8</u>	<u>7</u>	<u>9</u>	<u>7</u>	<u>79</u>
Hanar	<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>8</u>	<u>7</u>	<u>6</u>	<u>10</u>	<u>3</u>	<u>11</u>	<u>6</u>	<u>3</u>	<u>8</u>	<u>6</u>	<u>8</u>	<u>6</u>	<u>9</u>	<u>5</u>	<u>69</u>

Ålder vid första valpkull

Avkommor per avelsdjur

I tabellen nedan visas de tio mest använda hanhundarna under de senaste fem åren (en generation). De fem mest använda hanarna har använts till mer än de av SKK rekommenderade 5 % av valparna under en generation. Dessa siffror påverkas dock av hur stora kullar som producerats under innevarande år. Kopovklubben anser därför att man inte bör använda en avelshund till mer än 20 avkommor.

Regnr	Namn	2014-2018 % Antal valpar	2014-2018 Antal kullar	2014-2018 Antal valpar	Totalt Antal kullar	Totalt Antal valpar
SE65744/2010	Myrris Macallan	7,9	3	19	4	26

SPKP14929	Eddy Krssakov Dvor	7,5	3	18	3	18
SE47695/2014	Mrki	6,3	3	15	3	15
SE12222/2016	Roni	6,3	2	15	2	15
SE19823/2014	Caran Vom Eichsfedlder Dom	5,4	3	13	3	13
SE48349/2014	Rocky	4,6	2	11	2	11
S40942/2007	Rimdalens Ich	4,2	1	10	1	10
CLP/SK/1727	Largo Od Litoltova	4,2	1	10	1	10
SE41557/2010	Jaktamed Alvin	3,3	1	8	1	8
SE45511/2013	Lé Hallaröd's Loke	3,3	1	8	1	8

Bland tikarna ser vi ett något lägra utnyttjande och de fem mest använda tikarna har två kullar per hund.

Regnr	Namn	2014- 2018	2014- 2018	2014- 2018	Totalt	Totalt
		% Antal valpar	Antal kullar	Antal valpar	Antal kullar	Antal valpar
SE46689/2011	Rantafejs Yalgonata Av Grist	6,3	2	15	2	15
SE48350/2014	Puma	6,3	2	15	2	15
SE36599/2016	Hexa Zo Spanieho Pola	6,3	2	15	2	15
SE47971/2010	Gaddaröds Ila	5,8	2	14	2	14
SE48206/2011	Saga	4,6	2	11	2	11
SE30259/2014	Wera Od Veverkovy Studánky	4,2	1	10	1	10
SE44817/2011	Jaktamed Bianca	4,2	1	10	1	10
SE29173/2013	Fila Lohyna	3,8	1	9	1	9
SE12932/2016	Gila Siroka Dolina	3,8	1	9	1	9
SE38085/2014	Gina	3,3	1	8	1	8

Avelsstruktur – barnbarn

Hanar med fler än 10 svenskfödda barnbarn:

Regnr	Hundnamn	OBS! Föd.år	Sv.födda avk.	* Övr. avk.	Sv. barnbarn	* Övr. barnbarn
S37407/2002	BLESK	1999	30	0	116	0
S31802/2003	REN KRSSÁKOV DVOR	1996	43	2	94	5
S14578/2004	ARACK VOM LEHMROTT	2003	27	0	73	0
SPKP11069	JAGER SPOD SIHLY	2000	15	5	39	7
VDH/SBV2010004	IVO VON DER SCHWEINGRUBE	2010	10	1	30	0
S53727/2003	TIMELY JOCK	2003	14	0	28	0
SE47695/2014	MRKI	2010	15	0	26	0
S19834/2008	RIMDALENS KANEC	2008	6	0	26	0
CLPSK/560	DENNY HARTMANOVSKY POTOK	1998	4	0	26	0

S38027/2006	SIBBOFJÄRDENS FREDDA	2006	14	0	21	0
PKRVI/13770	GRINGO VENATOR MAGNUS	2008	7	0	20	0
S18620/2005	ANTON VOM HÜBENTHAL	2004	7	0	20	0
S57999/2005	SIBBOFJÄRDENS CELLO	2005	14	0	19	0
SPKP13895/11	FICO ZICHO PUSTATINA	2008	4	2	18	0
S61326/2005	LORD Z PRIEVRANY	2002	13	0	17	0
S39609/2002	TIMELY ARKO	2002	7	0	16	0
SPKP14929	EDDY KRSSAKOV DVOR	2010	18	2	15	0
S47548/2004	SIBBOFJÄRDENS AJAX	2004	13	0	14	0
SPKP11739	LOTOR SPOD SIHLY	2002	10	0	14	0
S23767/2008	RANTAFEJS MAJESKÝ AV RIEM	2008	7	0	14	0
S55332/2004	GAMEKEEPER'S HIP STAR	2004	13	0	13	0
S11124/2004	TIMELY CEKE	2003	6	0	11	0
S52622/2006	CEDRO SPOD HIRKY	2001	24	0	10	0

Tikar med fler än 10 svenskfödda barnbarn:

Regnr	Hundnamn	OBS! Föd.år	Sv.födda avk.	* Övr. avk	Sv. barnbarn	* Övr. barnbarn
S37788/2002	ASTA	1999	14	0	74	0
S39605/2002	TIMELY ANJA	2002	20	0	66	0
S37787/2002	ODRA VLICI POTOK	1997	23	0	57	0
S58457/2003	FILIA VENANDI	2002	18	0	46	0
S16161/2006	BEGGY VOM SÄHLENBACH	2004	15	0	39	0
S31801/2003	JELA Z GRZNÁRKY	2001	11	0	37	0
S68501/2005	RANTAFEJS STOJKA	2005	15	0	35	0
S61325/2005	ALA SPOD ROSNIAROK	1999	9	2	30	1
S38782/2002	JUTA	2000	9	0	28	0
S56939/2004	TIMELY KAJSA	2004	18	0	27	0
SE38085/2014	GINA	2013	8	0	26	0
S57988/2005	RIMDALENS EPIKA	2005	6	0	26	0
S12653/2006	CITA DOBROCAJKA	2004	4	0	26	0
S39600/2002	TIMELY BIKA	2002	14	0	22	0
S20312/2005	DIANA SPOD KUNOVEJ	2004	28	0	20	0
SE57028/2013	ASTA Z HORNEJ BABY	2008	14	1	18	2
S13286/2006	ADA	2005	13	0	18	0
SE22119/2010	GUCKA ESPETS DRIVA	2010	10	0	17	0
S39618/2002	BULLRA	2002	16	0	16	0
S61539/2005	IDA VENANDI	2004	12	0	15	0
S39615/2002	BLIXTRA	2002	5	0	14	0
S44886/2007	BRITA VOJLES LEST	2005	9	0	11	0
S39606/2002	TIMELY AYA	2002	8	0	11	0
S48914/2006	RANTAFEJS RIGA MORGHANA LE FAY	2006	6	0	11	0
S39604/2002	TIMELY ARA	2002	21	0	10	0
S26357/2006	GADDARÖDS MOLLY	2006	10	0	10	0

Import av material från andra länder

Importer har införts till Sverige mellan 2010–2017. År 2012 finns inga siffror registrerade hos SKK. Sammantaget rör det sig om 56 individer där könsfördelningen är 35 tikar och 21 hanar.

importer/år	2010	2011	2013	2014	2015	2016	2017
Tikar	2	2	6	6	7	8	4
Hanar	1	0	4	4	4	6	2
Totalt	3	2	10	10	11	14	6

De flesta importerna kommer från Slovakien och Tyskland men även importerna från andra länder har förekommit. En import från Tyskland har startats på jaktprov i Sverige med en etta som resultat denna hund har sedan ingått i avel. Även två importerna från Slovakien, en tik och en hane, har fullgjort rekommenderade avelsmeriter och har använts i avel i Sverige. I linjer från Bosnien har vi sett ökad förekomst av ED och under senare år har många importerna från Slovakien ett förhållandevis nära släktskap. Detta är något man bör ha i beaktning när man importerar en hund så att importerna gynnar den genetiska bredden i rasen.

Vid användandet av avelsdjur från utlandet är det också viktigt att säkerställa dessa hundars kvalitet. Detta låter sig lättast göra om man använder hundar från de länder som ingår i det internationella avelssamarbetet. Då kan Kopovklubben bra kontakter med

		Slovakian Republic		Czech Republic		Germany	
		Male dog	Female dog	Male dog	Female dog	Male dog	Female dog
Breeding conditions	Exhibition	Excellent or very good		Club Exhibition at 15 months, Excellent	Club Exhibition at 15 months, very good	Excellent or very good	
	Bite	Full, scissor		Full, scissor			
	Terrain test for wild boar.	Driven hunt trial 1st Price or 2nd price under the conditions: Search 3, wildboar pursuit 3, Volume 3, Courage 3, Scent 3		Scent hound tests II. Price, Individual hunting hound test I. Price		AZP test, min. 27 months, min. 118 points	
	Club exterior judgement	yes		no		yes, breeding commission	
	Club performance judgement	10 min. on fenced wild boars		no		no	
	HD	A,B		no		A, B, C1 (from 15 months)	
	DNA Test	yes		yes		no	
	Heart	no		no		yes	
	Minimum age	12		24		27	
Maximum age	9 (10)	8 (9)	9(10)	8(9)			

rasklubben i hundens hemland och stödja i valet av avelsdjur. I tabellen ovan sammanställs de meritkrav som finns i respektive land för avelsdjuren.

Mål

Kortsiktiga och långsiktiga mål

- Att den genomsnittliga inavelsgraden behålls under 1,5 %.
- Att representanter från styrelsen genomgår utbildning via SKK i frågor som berör avel för att garantera att god och uppdaterad kunskapsnivå.
- Ett utökat samarbete med Slovakien och Tyskland för att främja avel och import.

Strategier

Prioriteringar och strategier för att nå målen

- Klubben ska på egen hand eller i samarbete med SSDV arrangera avelskonferens vart tredje år för kennlar och medlemmar som har intresse av avelsarbete.

Kopovklubbens rekommendationer till uppfödare

För att vi på sikt ska nå de långsiktiga målen rekommenderar Kopovklubben uppfödare att i avel välja hundar så:

- Att en avelshund används till max 20 avkommor.
- Att det ger en så låg inavelsgrad som möjligt, dock max 6,25 %.

Om en utländsk avelshund används rekommenderar Kopovklubben att:

- Välja en hund från de länder som Kopovklubben samarbetar med och som har liknande avelsrekommendationer. Detta är f.n. Slovakien, Tyskland och Tjeckien.
- Att hunden man använder är en godkänd avelshund i hemlandet.

Hälsa

SKKs utlåtande över tidigare utgåva av RAS

Hälsoläget beträffande HD redovisas bl.a. i att av 113 röntgade hundar hade endast en individ HD-grad sämre än C. Rasens hälsoprogram för HD kräver känd status för föräldradyren för valpregrering. I strategin arbetar man för att få fler hundar

röntgade än de c:a 30% som röntgas för närvarande. Samtidigt redovisas avelsrekommendationer med bl.a. krav på HD- resultat som är strängare än känd status. Avelsrekommendationer är och ska vara en del av den strategi som anges för att nå de uppsatta målen i RAS. Har man analyserat konsekvenserna av att höja kraven på HD-status med tanke på de övriga kvalitetskraven som ställs på föräldradjuren. Alltför många och höga krav på föräldradjur gör att avelsurvalet begränsas.

Kopovklubbens kommentar

Antalet röntgade hundar är fortsatt mycket lågt och klubben ser en möjlig negativ trend för HD statusen inom rasen. Klubben anser inte att Sverige ska ha lägre krav på HD status än länderna vi samarbetar och anser därför med att klubbens rekommendationer bör ligga kvar på nuvarande nivå då detta är i linje med kraven i både Slovakien och Tyskland, därifrån de flesta importerna kommer.

I övrigt har klubben inga indikationer på att de rekommendationer vi ger ställer för höga krav på avelsdjuren, istället är det klubbens hållning att för få av avelsdjuren startas på prov.

Nulägesbeskrivning

Hälsoenkät för Slovensky Kopov, 2018

Efter att klubben observerat en ökning av antalet rapporterade fall av olika sjukdomstillstånd, framför allt i sociala media beslutade styrelsen att genomföra en enkätundersökning bland ägarna till rasen. Syftet med enkätundersökning var att kartlägga rasens hälsoläge inom ett flertal områden.

Totalt har 170 st. svar kommit in och rasen uppfattas överlag som en frisk ras. 85,2 % anser att hunden har ett gott eller mycket gott allmäntillstånd medan 5,6 % anser det vara dåligt eller mycket dåligt.

De flesta sjukdomstillstånden drabbar mindre än 5 % av populationen men det finns några som sticker ut. Artros drabbar 7 % av hundarna och anfall av epileptisk karaktär drabbar drygt 8 % av hundarna. Dessutom uppges nästan 14 % av hanhundarna ha ett aggressivt beteende som anses problematiskt. Dessa förhållandevis höga siffror är oroande dock bör ovanstående siffror ses som ungefärliga då konfidensintervallet för resultaten kan vara flera procentenheter stort. Trots detta anser styrelsen att klubben behöver gå vidare med djupare utredning av dessa resultat. Tyvärr medgav den genomförda enkäten inga fördjupade analyser kring dessa svar.

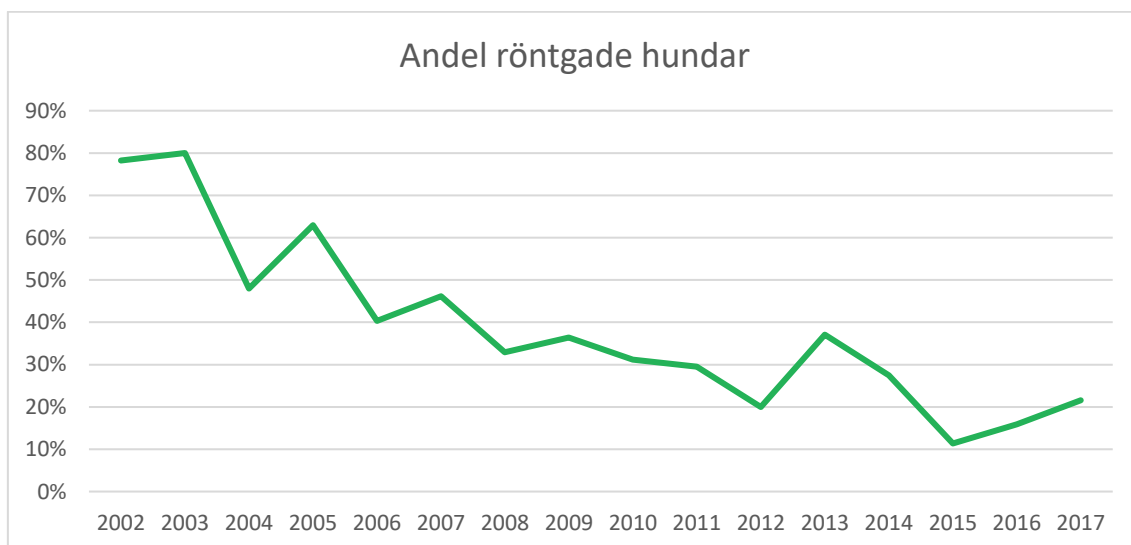
Av de 170 st. svaren är 20 st. från avlidna individer. Där uppges att 45 % dog/avlivades på grund av sjukdom, 20 % på grund av en olyckshändelse och 10 % (2 st.) på grund av temperamentsproblem. En hund uppges också ha dött under sedering utan att man hittat orsaken.

Bland olycksfallen är vildsvinsskador allra vanligast och har drabbat nästan var fjärde hund.

Hela sammanställningen av enkätresultaten finns i referens 1.

Hälsoläget för HD och ED

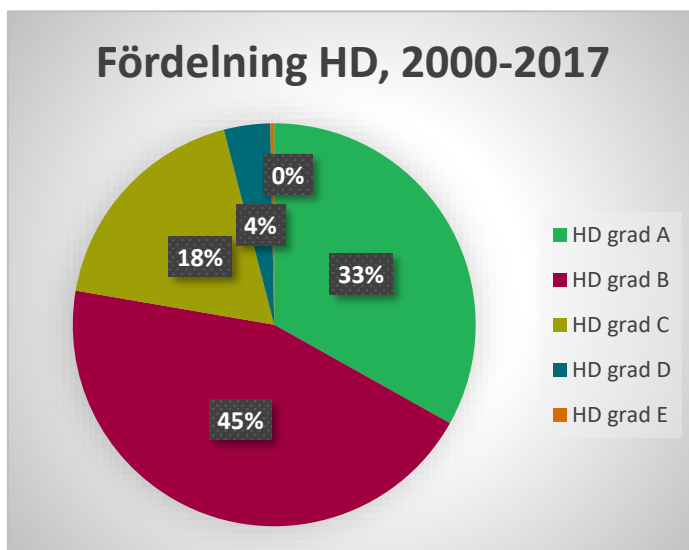
Hälsoläget för HD och ED inom rasen är bekymrande och har försämrats ytterligare sedan förra utgåvan av RAS. Andelen HD röntgade hundar har sjunkit kontinuerligt sedan rasen togs in i början på 2000-talet och har de senaste åren legat runt 20 %.

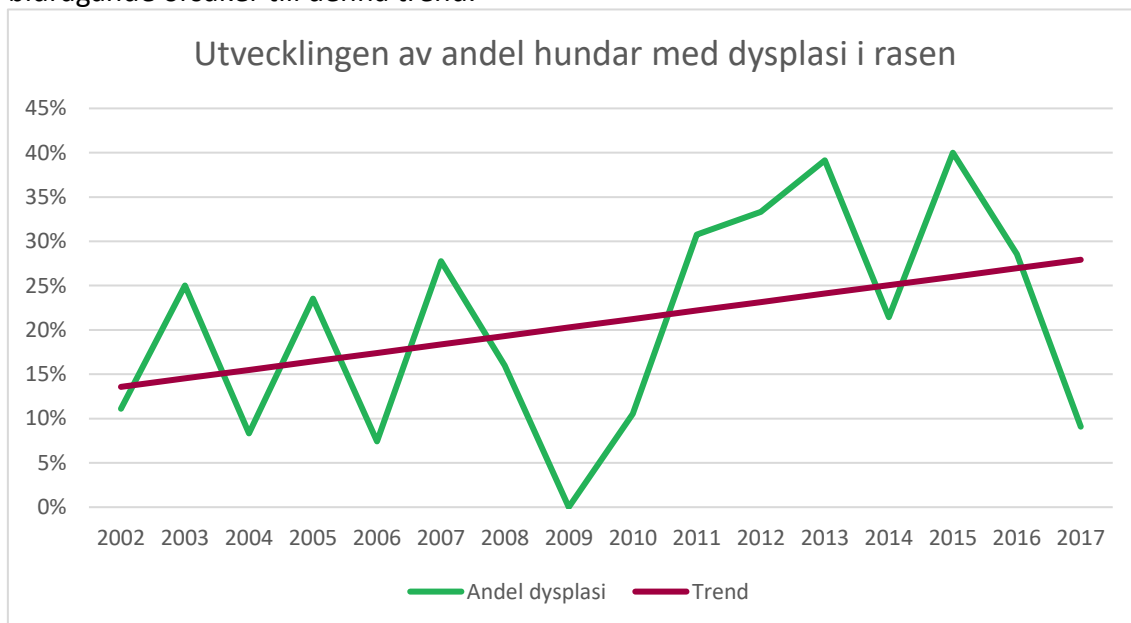
Detta är väldigt bekymmersamt och något som klubben börjat jobba hårt med att förändra under de senaste åren.

I dagsläget är 323 hundar röntgade och fördelningen av de olika HD graderna i rasen framgår av cirkeldiagrammet här intill. Där ser man att HD grad A finns hos en tredjedel av den undersökta populationen medan HD grad B finns hos nästan hälften.

Hundar med olika grader av dysplasi utgör nästan en fjärdedel av den undersökta delen av populationen. Tittar man på hur andelen hundar med olika grader av dysplasi har utvecklats genom åren framgår det att vi har en viss negativ trend i utvecklingen. I figuren nedan visar vi hur andelen hundar i populationen som har

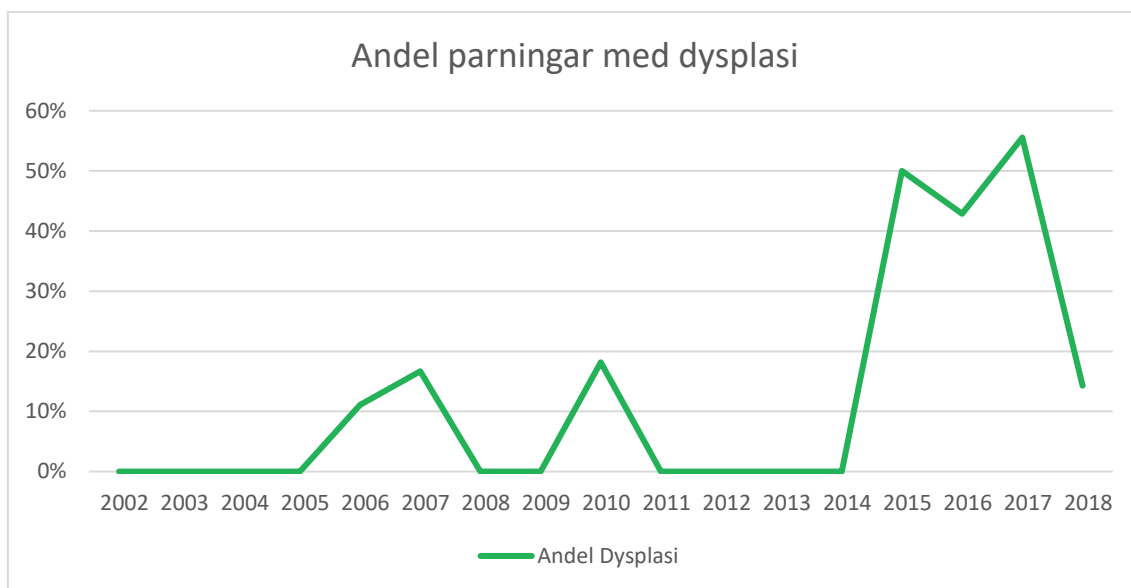
någon form av dysplasi, dvs HD grad C, HD grad D eller HD grad E har förändrats mellan åren 2002 och 2017. Även om variationen mellan åren är stor, troligen på grund av det låga antalet röntgade hundar, visar den lila trendlinjen på en negativ utveckling med en fördubbling av andelen dysplasihundar från 2002 till 2017. Det bör poängteras att denna negativa trend kan ha flera orsaker och nödvändigtvis inte behöver innebära en motsvarande faktiska försämring av höftstatusen inom rasen. Förändrade röntgenmetoder, rutiner vid avläsning samt nya sederingsmedel kan även de vara bidragande orsaker till denna trend.

Klubben anser dock att det är viktigt att ta denna indikation på allvar så att vi inte på sikt orsakar hälsoproblem i rasen. Enligt enkätundersökningen finns ännu inga indikationer på att ökningen av dysplasi i rasen medfört några kliniska symptom.

Under senare år har det dessutom skett en stor förändring i hur man väljer att avla i avseende på HD. I figuren nedan ser vi andelen parningar där ena föräldern har HD grad C eller sämre. Ur figuren kan vi se att före 2014 användes det sparsamt med hundar med någon grad av dysplasi i aveln men efter 2014 har så mycket som 50 % av kullarna under ett år en förälder med HD grad C eller sämre.

Detta medförde intensiva diskussioner inom klubben om hur man bör resonera kring HD och avel och på årsmötet 2017 antogs en motion att klubbens ställningstagande återigen ska vara att man endast bör använda avelsdjur med HD grad A eller B. Detta är helt i linje med de krav som ställs på avelsdjuren i Slovakien och Tyskland varför klubben inte ser att en restriktiv hållning kommer påverka möjligheterna till att använda avelsdjur från dessa länder.

SKK/AK:s generella rekommendation är att använda hundar med normala höftleder (HD-grad A eller B) i avel. Följande är även det ett direkt citat från Avelskommittén policyuttalande:

I de fall hund med HD-resultat sämre än B används i avel är det viktigt att säkerställa att parningskombinationen inte medför ökad risk för kliniska problem till följd av HD hos avkommor. Vidare vill SKK /AK understryka att användningen av hund med HD-screeningsresultat sämre än grad B i avel ska vara sparsam och åtföljas av noggrann utvärdering av avkommorna.

Vad det gäller ED status är det statistiska underlaget väldigt dåligt. Enligt klubbens enkätundersökning har knappt 19 % av populationen känd ED status. Av de röntgade hundarna har 4 % ED status 1 eller sämre. Detta är bra, men det anmärkningsvärda är att det under senare år använts hundar med både ED grad 1 och ED grad 2 i aveln. 2 kullar (22 %) år 2013 och 2017 och en kull (13 %) 2015. Då mörkertalet kan vara väldigt stort uppmanar klubben alla att röntga sina hundar även för ED.

Mål

Klubbens långsiktiga målsättning är att:

- Ha en friskt och sund ras utan några större sjukdomstillstånd.
- Införa HD index i rasen.

- Nå en andel HD och ED röntgade om ca 80 %.
- Vända trenden med en ökande andel dysplasi i rasen.

För att på sikt kunna nå dessa mål har klubben tagit följande delmål:

- Klarlägga rådande hälsotillstånd och säkerställa eventuella dominerande sjukdomstillstånd.
- Öka andelen HD och ED röntgade hundar till minst 40 % av årstillväxten.
- Minska andelen hundar med dysplasi i aveln.

Strategier

För att uppnå de utsatta målen har klubben formulerat följande strategier:

- Informera medlemmar, och nya valpköpare om vikten att röntga sina hundar.
- Jobba tillsammans med uppfödare för att hitta strategier för att få fler valpköpare att röntga sina hundar, t.ex. genom att uppfödare återbetalar en del av valpriset vid HD/ED röntgen.
- Genomföra fördjupade undersökningar kring artros och de krampanfall som stuckit ut i enkätundersökningen.
- Utbilda och informera om vikten av friska höfter hos våra arbetande hundar.

Kopovklubbens rekommendationer till uppfödare

För att vi på sikt ska nå de långsiktiga målen rekommenderar Kopovklubben uppfödare att i avel välja hundar som:

- Har HD grad A eller HD grad B samt ED grad 0.

Mentalitet och bruksegenskaper

Nulägesbeskrivning

Jaktprov och hägntester

Från 2009 fram till och med jaktåret 2017/2018 har 23 stycken jaktprov genomförts. Det har skett en ökning av provdeltagandet under senare år och nästan 75 % av jaktproven är genomförda de senaste 4 åren.

Av de 23 genomförda proven har 35 % gått till pris och 26 % (eller 6 st.) har erhållit ett 1:a-pris. Könsfördelningen bland pristagarna är 1 tik och resten, 7 st. pris, har gått till hanhundar. En hund har genomfört 4 st. prov som gått till pris varav 3 st. 1:a-pris och ett 2:a-pris.

De hundar som gått till pris har alla varit äldre än 4,5 år medan hälften av hundarna som inte erhållit pris har varit 4 år eller yngre. Trots att det statistiska underlaget är litet varför man får vara försiktig med att dra slutsatser utifrån detta ser Kopovklubben behovet av att använda hägntest för att ge indikationer på den jaktliga kvalitén även hos yngre individer. Detta är särskilt viktigt för tikar som man vill ta i avel.

Fram till 2018-08-29 har 60 st. Diplomtest genomförts varav 60 % med godkänt resultat. Av de godkända Diplomtesten står tikar för 39 % och hanhundar för 61 %.

Då Diplomtestet är väldigt generellt och bedömningskriterierna vida har Kopovklubben sett en risk för att hundar med kort förföljande kan gynnas i Diplomtestet medan hundar med lång förföljande men med bristande lydnadsträning riskerat att missgynnas. Därför har Kopovklubben sedan 2015 genomfört ett eget inofficiellt hägntest som ska vara mer skraddarsytt för rasen i syfte att kunna ge en tidigare avelsmerit jämfört med jaktprovet. Detta test har genomförts av 12 hundar varav 11 med godkänt resultat.

En utvärdering av detta hägntest visar dock tydligt på att provet behöver förbättras på flera punkter för att ge önskad effekt. Under 2018 har SSDV börjat undersöka möjligheten till att ta fram ett eget officiellt hägntest för de drivande vildsvinsraserna. Kopovklubben är delaktig i detta arbete och detta bör koordineras med vårt eget hägntest för att på sikt kunna ersätta detta.

Ett förhållandevis stort problem inom rasen är att många individer bara skallar då de har närkontakt (synkontakt) med vildsvinen. Detta är inte ett önskvärt beteende för en drivande ras men då bara ett fåtal hundar startar på jaktprov har bedömningsunderlag för detta länge saknats. Därför tog Kopovklubben under 2015 på prov fram ett spårskalltest som man genomfört på Mamima jakt i Östergötland. Provet visar med allra största tydlighet att detta är ett stort problem inom rasen. Endast ca 20 % av de provade hundarna har bedömts skalla på löpan. Klubben har också varit i kontakt med SKK och forskare vid Linköpings universitet för att undersöka hur möjligheterna att förbättra rasens skallegenskaper t.ex. genom ett spårskallprov ser ut. Dessa diskussioner pekar på att stora möjligheter finns att förbättra egenskaperna om ett fokuserat arbete genomförs.

RR prov

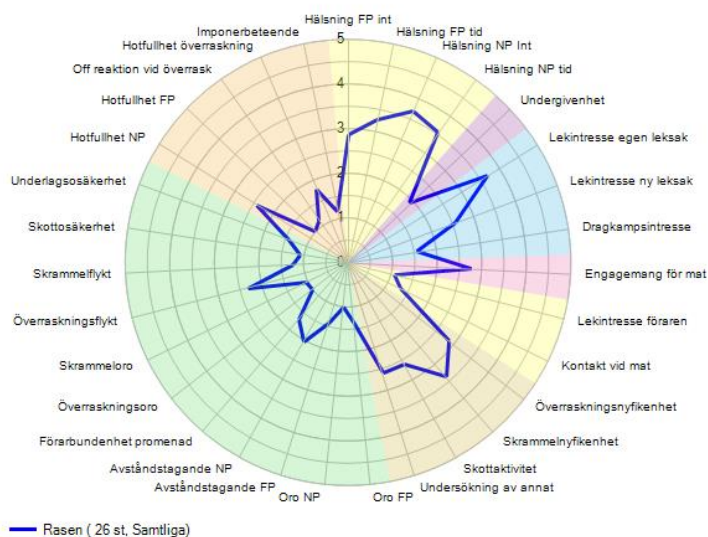
Enligt SKK hunddata finns det två stycken RR-prov genomförda för Slovensky Kopov. Dock är styrelsen medveten om ytterligare minst ett prov som är genomfört men inte registrerat på hunddata. Dessa tre prov har alla blivit godkända.

Då kopovens arbetssätt inte lämpar sig för att jaga rådjur med är det av yttersta vikt att våra hundar görs rådjursrena. Därför är det olyckligt att så få starter på RR-prov är genomförda. Detta är något som klubben måste jobba mycket mer med för att framhäva vikten av.

BPH

Totalt har 26 hundar genomfört BPH sedan 2009. Av dessa är 12 st. hanhundar och 14 st. tikar.

Medelvärden av samtliga startande hundar respektive för startande hanar och tikar framgår av spindeldiagrammen nedan. Det framgår inga större skillnader mellan könen

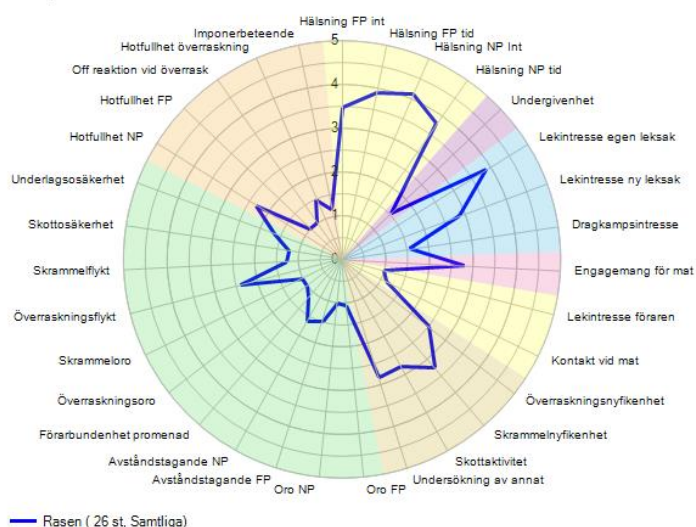

Spindeldiagram för samtliga startade hundar.

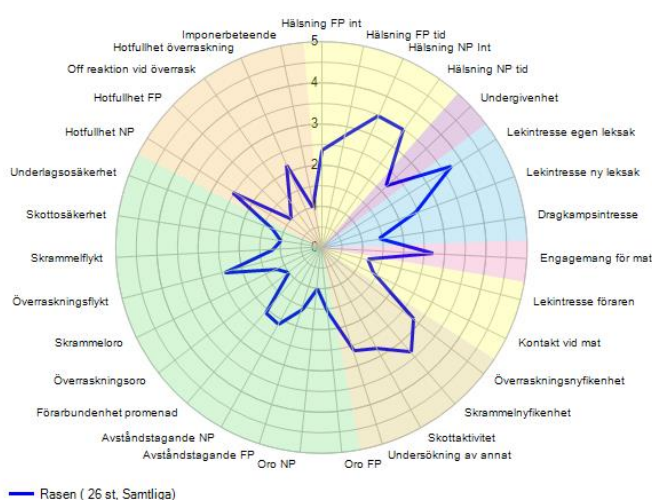
utifrån dessa diagram. Dock är underlaget litet så inga långtgående slutsatser kan dras av det. Spindeldiagrammet speglar dock väl den uppfattning man får om hundarnas mentalitet när man pratar med hundägare. Rasen anses vara en trygg och social ras som är nyfiken av sig.

I Kopovklubbens hälsoenkät uppgav 21,3 % att de upplevde något i hundens beteende som problematiskt. Av dessa uppger 34 % att det beror på aggressivitet mot andra hundar, 13 % att hunden är väldigt skällig och 10,5 % på att den är skygg. Detta är inget som tydligt framgår av BPH resultaten varför uppföljning på annat sätt är nödvändig.

I de fall där ägaren upplever aggressivitet som ett problem är det nästan uteslutande hanhundar som det gäller. När det gäller skygghet är det uteslutande tikar som det gäller medan skälligheten är jämnt fördelad mellan könen.

Spindeldiagram för hanar.

Spindeldiagram för tikar.

Ett aggressivt beteende hos våra hundar är väldigt olyckligt och riskerar att på sikt skada rasens rykte. Kopovklubben bör därför jobba mer aktivt med mentalitet och beteende, främst riktat mot ovanstående problemområden. Klubben måste undersöka dessa resultat vidare samt informera och jobba med uppfödare för att minimera dessa problem.

Mentalitet och bruksegenskaper i förhållande till rasstandarden

Rasstandarden beskriver att kopoven "utmärker sig för att i flera timmar uthålligt och under skallgivning kunna följa ett färskt spår eller doft". Utifrån de resultat som finns tillhanda kan man dra slutsatsen att många kopov inte jagar tillräckligt länge och ihärdigt för att möta den beskrivningen. Dessutom är det en väldigt stor andel som inte skallar på löpan vilket också ska vara ett utmärkande karaktärsdrag hos rasen.

Mål

Kopovklubbens långsiktiga målsättning vad det gäller mentalitet och bruksegenskaper är att:

- Att kommande avelsdjur har beskrivna och bedömda meriter i enlighet enligt md de rekommendationer som klubben fastslagit häri.
- Minst 50 % av populationen meriteras på jakt-, rådjursrenhets- eller hägnprov.
- Se en betydande ökning av andelen provade hundar som skallar på löpan.
- Minst 75 % av alla provade hundar anses rådjursrena.
- Att Kopoven bibehåller sin starka och fina mentalitet samt att problemområdet med aggressivitet betydligt reduceras.
- Öka antalet starter på BPH.

För att uppnå dessa långsiktiga mål vill Kopovklubben under kommande 5-årsperiod uppnå följande delmål:

- Ett snitt på 10 genomförda jaktprov per år.
- 25 % av alla nya valpar utvärderas i klubbens hägntest och spårskalltest.
- Att öka antalet hundar som genomför klubbens spårskallprov.
- Uppnå minst 10 genomförda RR-prov vid periodens slut.
- Ta fram en strategi för användandet av BPH resultaten i aveln.

Strategier

Det är viktigt för rasens utveckling i Sverige att en hög andel valpköpare har ett intresse av att arbeta med sina hundar för att de ska utvecklas till goda och meriterade vildsvinshundar. Klubbens arbete bör fortsatt vara inriktat på främjande och motiverande insatser för meritering. För utvecklingen av det vidare avelsarbetet bör fler hundägare starta på jaktprov och genomföra annan rekommenderad bedömning såsom "unghundstester" och BPH. Ett ansvar som åligger den enskilda hundägaren men även kennelverksamheten vid val av valpköpare.

Klubben ska fungera som ett stöd till medlemmar i arbetet med hundarna, särskilt viktigt för nya kopovägare. Gemenskap och vilja att ge varandra råd och stöd är en viktig del av en hundklubb.

Kopovklubbens prioriteringar och strategier för att nå målen:

- Uppmuntra ägare till att starta på jaktprov/rådjursrenhetsprov genom t.ex. subventioner av kostnad, ordna ordinarie prov etc.
- Utveckla och förbättra klubbens eget hägnprov samt medverka i SSDVs utveckling av sitt nya hägnprov.
- Att klubbens styrelse varje år arrangerar tillfällen där medlemmar kan starta hundar på *unghundstester* samt andra typer av meritering som främjar avelsarbetet.

- Styrelsen ska utse en ansvarig person som har till uppgift att ge råd och stöd till medlemmar som vill starta på jaktprov. Personen ska även bevaka antalet hundar som meriterar sig inom olika områden. Hundar med resultat ska lyftas fram genom medlemstidning, sociala medier samt hemsida.
- Starta samarbete med fler anläggningar för spårskalltest.
- Diskutera och opinionsbilda för att skapa en "provkultur" inom rasen.
- Verka för att uppfödare väljer provmeriterade hundar i sin avel
- Lyfta fram duktiga hundar som meriteras i våra kommunikationskanaler så som web, sociala medier och klubbtidning.

Kopovklubbens rekommendationer till uppfödare

För att vi på sikt ska nå de långsiktiga målen rekommenderar Kopovklubben uppfödare att i avel välja hundar som:

- Har gått till pris på jaktprov.
- Då yngre hundar (upp till och med 3 år) används i avel kan jaktprovsmérit ersättas med ett av följande:
  - Godkänt SSKK hägntest eller
  - Genomfört Diplomtest med bedömningen "bra prestation" i alla moment, undantaget "Lydnad".
- Där minst ena hunden i en parning bedömts skalla på löpa antingen genom ett jaktprov eller klubbens egna spårskallprov.

Exteriör

SKKs utlåtande över tidigare utgåva av RAS

Några detaljer i avsnittet om rasens exteriör kan ses över. Hundägaren rekommenderas att vid utställning mäta sin hund och kontrollera tänderna, men jag antar att det avser domaren.

Man vill också informera domarkåren om att inte premiera ensamma individer vid utställningar (där få Kopovs deltar). Att utbilda domarkåren till att bli kunnigare på rasen är en riktigare väg att gå. Antalet deltagande hundar säger ingenting om kvaliteten på den enskilda individen.

Nulägesbeskrivning

Rasen är byggd för att kunna driva färskt spår under långa jakter och i bergig, kuperad och svår terräng. Kroppen ska vara lätt byggd men ändå ha en stark benstomme samt att kroppsformen ska vara rektangulär dvs. något lång. För att kunna utföra sitt arbete på bästa sätt krävs att extremiteterna är väl utvecklade och muskulösa samt välvinklade och rörelserna ska vara livliga och balanserade.

I kroppen ska en Slovensky Kopov ha en rak rygg med brett, fast och muskulöst ländparti och korset rundat och inte för långt. Fronten ska vara bred och väl utfyllt med bred bröstorg som är tillräckligt lång. Midjan ska vara tydligt markerad med måttligt uppdragna flanker.

Pälsen ska vara medelgrov med tät underull, främst på vintern, och vara 2-5 cm lång.

Viktmässigt är idealvikten enligt rasstandard 16 kg. Idealmankhöjden är 46 cm för hanhund och 43 cm för tikar.

Merparten av Slovensky Kopov i Sverige har de rastypiska uttrycken med några undantag.

Viktmässigt ligger tikar vanligtvis mellan 17-20 kg och hanar mellan 20-24 kg. Mankhöjden för hanhund ligger enligt klubbens egna uppgifter mellan 46,5 – 51 cm och för tikar mellan 42 – 46 cm.

På utställningar i Sverige och i Norden har bedömningarna oftast motsvarat Good och upp till Excellent vilket ger ett bra betyg till att utställda individer väl motsvarar rasstandarden. Den kritik som är mest vanlig till de individer som får lägre omdöme är för stor, dåliga vinklar fram och/eller bak, inga bra rörelser, visas inte på ett bra sätt av handlern men även kritik gällande bett, öronens ansättning, ögonens färg och att färgteckningen inte når upp till rasstandarden (black-and-tan)

Deltagande hundar på utställningar är väldigt lågt och av de som har ställt ut gör det bara en gång. Detta försvårar arbetet vid avelsrekommendation och arbetet med utvärdering av rasens exteriöra nuläge.

Mål

Kortsiktiga mål:

- Öka antalet hundar som ställer upp i officiell utställning
- Bibehålla den höga andel av hundar som får bra omdöme

Långsiktiga mål:

- Att mankhöjden är inom rasstandardens angivna mått
- Att för rasen viktiga måttförhållanden hålls intakta gällande kroppslängd och bröstorgens omfång, bredd, djup och längd.
- Att övriga rastypiska helhetsintryck behålls

Strategier

Kopovklubbens prioriteringar och strategier för att nå målen

- Uppmana hundägare till exteriörbedömning av sin hund vid officiell utställning och tillhandahålla ringträning som gör att handlaren kan visa sin hund på bästa sätt och möjliggöra för domaren att göra en korrekt bedömning.
- Göra årlig uppföljning av antalet deltagande hundar på utställning och dess resultat
- Öka kunskapen om rasen hos officiella exteriördomare som inte är rasspecialister
- Informera hundägare och uppfödare om exteriörens betydelse för rasens jaktliga arbete genom utbildning, föreläsningar och konferenser.

Kopovklubbens rekommendationer till uppfödare

För att vi på sikt ska nå de långsiktiga målen rekommenderar Kopovklubben uppfödare att i avel välja hundar som:

- Erhållit en bedömning i öppen klass eller jaktklass om minst "very good" efter 24 månaders ålder samt har en mankhöjd inom måttangivelserna i rasstandard.

Summering (sammanfattning)

Kopovens intresse är fortsatt stort och populationens tillväxt ligger stabilt runt 50 – 60 valpar per år. Inavelsgraden även i denna relativt lilla ras ligger lågt och den genetiska variationen får anses god.

Rasens hälsa är överlag god och de allra flesta hundar bedöms ha ett gott eller mycket gott allmäntillstånd. Sjukdomstillstånd som utmärker sig är artros och kramper av epileptisk karaktär. HD statusen i rasen har blivit något sämre och hundar med ED har uppträtt i aveln. Enligt den genomförda enkätundersökningen finns potentiellt ett problem med aggressivitet hos hanhundar.

Rasens deltagande på jaktprov och hägntest är fortsatt lågt, men de hundar som startar presterar förhållandevis bra.

Prioritering av viktiga kortsiktiga och långsiktiga mål

Utifrån ovanstående nulägesanalys har Kopovklubben identifierat fyra prioriterade målsättningar som vi anser är viktigast att jobba med i dagsläget.

- Öka andelen hundar som skallar på löpa.
- Öka andelen HD och ED röntgade hundar.
- Öka antalet starter på jaktprov och hägnprov, RR prov och BPH.

- Vidare undersökning och eventuell åtgärdsplan om det finns ett problem med de sjukdomstillstånd som stukit ut i hälsoenkäten.

Kopovklubbens rekommendationer till uppfödare vid valet av avelsdjur.

Kopoven är en utpräglad jakthund som med stort mod och hög intensitet ska kunna driva vildsvin under långa jakter i krävande terräng. En rastypisk kopov ska utmärka sig för att i flera timmar uthålligt och under skallgivning kunna följa ett färskt spår eller doft av vildsvin.

För att behålla och förstärka dessa rastypiska egenskaper rekommenderar Kopovklubben uppfödare att välja avelsdjur så att följande uppfylls:

- Inavelsgraden inte överstiger 6,25 %.
- En avelhund bör inte ha mer än 20 avkommor.
- Har gått till pris på jaktprov.
- Då yngre hundar (upp till och med 3 år) används i avel kan jaktprovsmérit ersättas med ett av följande:
  - Godkänt SSKK hägentest eller
  - Genomfört Diplomtest med bedömningen "bra prestation" i alla moment, undantaget "Lydnad".
- Där minst ena hunden i en parning har bedömts skalla på löpa.
- Har HD grad A eller HD grad B samt ED grad 0.
- Erhållit en bedömning på utställning i öppenklass eller jaktklass om minst "very good" efter 24 månaders ålder samt har en mankhöjd inom måttangivelserna i rasstandard.

Om en utländsk avelshund används rekommenderar Kopovklubben att:

- Välja en hund från de länder som Kopovklubben samarbetar med och som har liknande avelsrekommendationer. Detta är f.n. Slovakien, Tyskland och Tjeckien.
- Att hunden man använder är en godkänd avelshund i hemlandet.

Källhänvisningar

- Hälsoenkät för Slovensky Kopov 2018, Sammanfattning www.kopovklubben.se/avel/